

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

De Impedimento Voti tum dirimente, tum impediante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

men, quando obligationem parata est probato metu injusto iterum tollere per dispensationem aut rescissionem, quam non negat, si metu ad Ordinem Sacrum adactus sentiat nimiam difficultatem in servanda continentia, & liberari petat. Vel: universim non obligat, quando per actum non inducitur certus status; at verò obligat, quando per actum inducitur certus status, & non exprimit, se nolle obligare: in Matrimonio & Professione Religiosa specialiter exprimit, se nolle obligare. Quod ad continentiam perpetuam obligationem inducendam in allegatis canonibus requirat, ut Ordo sacer voluntate spontanea & modo ordinario suscipiatur, verum quidem est, sed per hoc non irritat, sicut non ipsum Ordinem, ita nec accessorium & annexum continentiam votum; cum coacta voluntas sit adhuc verè voluntas, *can. merito caus. 15. q. 1.* consequenter absolute sufficiens, nisi asseratur lex irritans actum non sponte, sed ex metu gestum. Ad 4. Vota metu gravi injustè extorta, si religiosa sint, de quibus tantum loquuntur *c. 1. & c. 6. cit.* non valent quidem; alia tamen omnia probabilius valent; cum lex irritans actum de Jure Naturali validum extendi non debeat ad actus non expressos, utpote odiosa, & correctoria. Ad 5. *Ma.* universaliter non est vera, sed solum tunc, quando Jus Positivum expressè irritat tales actus, uti irritavit expressè Matrimonium & Professionem Religiosam. Ad 6. *Trans. Ant. N. Conf.* disparitas est, quod conjugatus, si compellatur ad Ordinem Sacrum suscipiendum, jam prius fuerit in possessione usus Matrimonii, qua per injuriam alienam privari non debet, *arg. cit. can. 1. d. 31.* & quod censeatur positivè votum continentiam excludere; caelebs verò nec fuerit in possessione, nec positivè censeatur excludere votum continentiam.

- 10 Quæres, an invincibiliter ignorans, Ordini Sacro ex præcepto Ecclesiæ annexam esse obligationem continendi perpetuò, obligetur ad continentiam & abstinendum à Matrimonio? R. cum Basil. Pontio per ea, quæ tradit *l. 4. c. 20.* præsertim *n. 10.* contra Sanch. Conink, Gobat &c., probabilius non obligari, nisi actualiter vel virtualiter habeat intentionem generalem suscipiendi Ordinem eo modo, quo Ecclesia præcepit; quamvis fortè in foro externo præsumeretur ordinatus cum notitia hujus obligationis, si ignorantiam non probaret. Sumitur ex *can. 1. cit. d. 31.* & hac ratione, quia obligatio ad perpetuò abstinendum à Matrimonio est onus tam arduum & grave, ut ignorans non censeatur possit ad illud implicite se velle obligare. Oppones 1. Alia impedimenta Matrimonii, saltem non pœnalit, incurruntur ab ignorante: ergo & istud Ordinis Sacri & annexi voti solennis, 2. Qui simpliciter vult Ordinem Sacrum, implicite vult & se resolvit ad onera annexa, v. g. ad recitationem Breviarii, gesta-

tionem habitus &c., etsi illa ignoret: ergo etiam ad continentiam perpetuam, Sicut, qui emittit Professionem Religiosam, obligat se implicite ad onera Religionis etiam ignorata: qui vult fieri Prætor, ad onera suo officio ad hærentia &c. R. ad 1. *N. parit.* quia impedimentum Ordinis fundatur in voto, vel saltem in debito & obligatione votendi continentiam: sed votum, & debitum votendi, requirit notitiam ejus, quod votetur, vel votendum est, ac liberum consensum, non verò alia impedimenta, uti affinitatis, clandestinitatis &c. Ad 2. *N. Conf.* non enim est paritas inter onera levius prius ignorata, & inter tam arduum: ad illa merito censeatur aliquis implicite se resolvare, non ad istud: sicut nec ad continentiam perpetuam meò judicio se obligare velle præsumendus esset, qui emitteret Professionem Religiosam invincibiliter ignorans, in ea comprehendi obligationem & votum continentiam. Prætoris officium suscipiens censeatur se obligare ad annexa onera, quæ facile prævidere potuit, & ad alia, quæ æqualiter prævidere non potuit, si non sunt nimis ardua. Jam

De Impedimento Voti, tum dirimente tum impedieme.

Sciendum, per *Votum*, quatenus est impedimentum dirimens Matrimonii, intelligi *Votum* solenne, seu *Professionem Religiosam*, quæ nihil est aliud, quam emissio votorum solennium paupertatis, castitatis, & obedientiæ perpetuæ in quodam Ordine ritè ab Ecclesia approbato, ac vicissim se obligante: per *Votum* verò, quatenus est impedimentum impediens Matrimonii, intelligi votum simplex, seu extra Ordinem Sacrum & Ordinem Religiosum, tum castitatis perpetuæ, tum Religionis ingrediendæ, tum Sacri Ordinis suscipiendæ, tum calibatus in sæculo, seu non nubendi. *Votum solenne* Professionis Religiosæ potest Matrimonium vel præcedere, vel subsequi; & ideo quaritur, num antecedens dirimat Matrimonium contrahendum, & subsequens dirimat jam contractum. Pariter *Votum simplex* castitatis, Religionis &c., potest tam antecedere Matrimonium & Sponsalia, quam subsequi; & idcirco quaritur, an & quomodo impediatur Matrimonium contrahendum; vel dirimat Sponsalia contrahenda, si antecedat: item an & quomodo impediatur Matrimonium jam contractum, vel dirimat Sponsalia jam contracta, si subsequatur, seu emittatur post Matrimonium vel Sponsalia jam prius inita.

Dico 1. *Votum solenne* Professionis Religiosæ dirimit Matrimonium contrahendum, 2. Imò dirimit, seu quoad vinculum quoque dissolvit, Matrimonium jam valide contractum, modò illud purè Ratum, & nondum consummatum sit. 3. Sed de Jure Ecclesiastico tantum in utroque casu.

Pars 1. habetur *can. 11. 12. caus. 27. q. 1. c. 3. c. fin. b. 1. c. un. de Voto in 6. & in Trid. s. 24. de Sac. Matrim. can. 9.* clarè definita. Pars 2. in *can. 27. caus. 27. q. 2. c. 2. 7. 14. de convers. conjug.* atque in *Trid. can. 6. dilucidè iterum est definita pro articulo fidei. Permittitur autem novis conjugibus spatium duorum mensium, intra quod deliberare ipsis conceditur, an Religionem ingredi, vel in Matrimonio perseverare velint illud consummando: imò, licet post duos menses unus vel uterque ingrediatur Religionem (uti potest, si Matrimonium adhuc sit Ratum duntaxat) istud dissolvitur. *c. 7. & 14. cit.* ad quem *tit. 32. libri III.* plura traduntur de hac re. Pars 3. probabilius & communius defenditur cum *Suar. de Relig. 10. 3. l. 2. c. 9. 10. & l. 9. c. 23. n. 20.* contra *Scotum & alios*, qui de Jure Naturali, & contra *Almain. Pignat. & alios*, qui de Jure Divino Matrimonium, vel contrahendum, vel contractum Ratum, dirimi per Professionem Religiosam putant. Prob. 1. negativè; quia non satis probatur, ex Jure Naturali vel Divino introductam esse impossibilitatem vinculi Matrimonii & Professionis Religiosæ (licet usus & actus utriusque se non compatiatur) ut patet in conjugè, qui cum consensu alterius ingreditur Religionem post Matrimonium consummatum, vel qui cum voto simplici continentie contrahit Matrimonium, vel post hoc jam contractum facit votum simplex continentie. 2. Votum solenne Professionis Religiosæ non dirimit Matrimonium contrahendum, vel contractum Ratum, Jure Naturali aut Divino, quia votum est; aliàs etiam votum simplex dirimeret; quod nemo dicit: neque quia solenne; quia solennitas voti non habetur à Jure Naturali aut Divino, sed à solo Ecclesiastico, *c. un. de Voto in 6.* concordante *Extrav. un. Joan. XXII. ed. 3.* Pontifex dispensare potest cum Religiosis ad Matrimonium validè contrahendum, imò jam sæpius dispensavit, uti cum *Ramiro, Monacho simul & sacerdote, ex Regia Arragonum stirpe &c.* sed pontifici non est permissum dispensare in Jure Naturali vel Divino: ergo.*

Oppones 1. quod meum non est, sed alteri jam traditum, validè tradi tertio non potest spectato Jure Naturali: sed Religionem professus per votum solenne non amplius habet dominium sui corporis, utpote jam DEO consecrati & totaliter traditi: ergo. 2. Qui jam se tradidit uni uxori per Matrimonium carnale, nec de Jure Naturali & Divino se rursus validè tradit alteri uxori vivente priorè: ergo nec ille validè se tradit, qui se jam tradidit prius DEO per Professionem Religiosam. 3. Supposita solennitate voti, per quam traditur plenè corpus DEO, Jus Naturæ impedit idem corpus denuo tradi homini: ergo. 4. In *can. 17. caus. 27. q. 1.* jubentur Matrimonia post votum solenne contrahentes separari verbò Domini & Canonica auctoritate: ergo non tantum Jure Canonico, sed etiam Divino,

sunt nulla. 5. Ex natura rei licitum est à statu imperfectiore ad statum perfectiorem transire, ut patet in transeunte à Religione minùs stricta ad strictiorem: ergo etiam à conjugio carnali etiam consummato ad spirituale per Professionem Religiosam. 6. Votum solenne Ordinibus sacris annexum non dissolvit Matrimonium ratum Jure Ecclesiastico: ergo nec votum solenne Professionis Religiosæ.

R. ad 1. *retorq.* in voto simplici castitatis, quod spectato Jure Naturali & Divino non differt à solenni, sed tantum Jure Ecclesiastico. In forma *dist. Ma.* quod meum non est, sed jam alteri traditum, tradi tertio non potest traditione ejusdem rationis. *C. Ma.* diversæ rationis. *N. Ma. & dist. Min.* sed professus Religionem non habet amplius dominium sui corporis utpote DEO jam traditi traditione & titulo Religionis, non verò *Justitia C. Min.* titulò justitiæ, quo postea corpus suum tradidit conjugi. *N. Min.* Sicut res uni jam obligata & tradita titulò Justitiæ tradi adhuc alteri ex justa causa potest titulò Religionis, ut patet in conjugato, qui vel cum consensu conjugis, vel propter adulterium conjugis, licet ac validè ingreditur Religionem, ita non apparet, cur non etiam vicissim DEO obligatus & plenè traditus titulò Religionis nequeat ex justa causa se tradere conjugi titulò justitiæ spectato Jure Naturali. Ad 2. *transm. Ant. N. Conf.* quia qui alteri conjugi per secundum Matrimonium se traderet, traderet se titulò Justitiæ, quo ipso jam erat obstrictus & traditus primæ: qui verò profiteretur Religionem, se DEO tantum titulò Religionis tradit. Ad 3. *N. Ant. vel dist.* impedit denuo tradi homini eodem titulo Religionis. *C. Ant.* diversò titulò, nimirum Justitiæ. *N. Ant. & Conf.* Quòd idem homo possit plurium dominio subjici ex diversis titulis & traditione diversæ rationis, patet in servo, qui Matrimonium contrahit; is enim domino suo obstrictus est titulò Servitutis, uxori autem titulò Matrimonii. Vel dic, supposita solennitate voti ab Ecclesiastico Jure introducta Professionem repugnare Matrimonio Jure Naturali quoad usum Matrimonii, qui ratione voti fit illicitus, non quoad vinculum Matrimonii. Ad 4. Ibi vis Matrimonium solvendi refertur in *Verbum Domini*, quatenus Christus dedit consilium continentie perpetuæ, in *Canonicam auctoritatem* verò, quatenus *SS. Canones* dederunt voto solenni continentie, in Professione Religiosa incluso, vim dirimendi Matrimonium Ratum. Ad 5. Hoc argumentum probaret, etiam rem uni jam donatam posse postea adhuc donari Ecclesiæ; quia donatio Ecclesiæ facta per se magis placet DEO. In forma *dist. Ant.* Ex natura rei licitum est ei, qui sui adhuc juris est, liber, & nondum ligatus. *C. Ant.* qui sui juris non amplius est, & jam ligatus. *N. Ant. & Conf.* Caterum nec à laxiore ad strictiorem Ordinem licet transire sine licentia petita prioris Prælati: imò non liceret etiam hac petita, nisi

nisi Jus Ecclesiasticum daret facultatem, c. 5. 7. 18. de Regular. Nec per hunc transitum mutatur servitium ejusdem domini, sicut tamen in nostro casu mutaretur. Ad 6. N. Conf. quia vis dissolvendi Matrimonium defecto non est concessa voto solenni continentiae Ordinibus Sacris annexo. Extrav. un. Joan. XXII. de Voto, bene tamen voto Professionis Religiosae.

14. Quæres, an etiam Vota Religiosa, ab hominibus Societatis JESU statim post Novitium edi solita, dirimant Matrimonium contrahendum, & dissolvant Matrimonium Ratum? R. ad 1. quamvis sint simplicia tantum, tamen faciunt veros Religiosos, & dirimunt Matrimonium contrahendum. ita decidit Gregor. XIII. in Bulla, *Ascendente Domino* ann. 1584. graves censuras contorquens in eos, qui huic constitutioni contradicere ausi fuerint. R. ad 2. cum communis contra paucos: Matrimonium Ratum non dissolvunt: quia nec ex natura sua hanc vim habent, nec ex Jure communi positivo, quod tantum Professionis Religiosae voto solenni tribuit hanc vim; nec ex *Constit. Ascendente cit.* quia Gregorius ibi loquitur tantum de Matrimonio contrahendo. Oppones. Si Matrimonium Ratum non dissolvatur per vota simplicia Societatis, conjux in saeculo relicta debet expectare Professionem ingressi Societatem, quæ post multos annos primum fieri assolet, & apud quosdam omnino nunquam, ita ut tanto tempore non possit alteri nubere: quod est nimis durum. R. propter hoc argumentum Societatem ingressus post primum Novitiatûs annum ad Professionem statim admittendus foret, ut putat Suar. & alii.

15. Dico 2. Votum simplex Castitatis perpetuæ, ingrediendi Religionem, suscipiendi Ordines Sacros, & non nubendi, regulariter impedit quidem, non tamen dirimit, Matrimonium contrahendum, h. e. facit illicitum, non verò invalidum. 2. Pariter & contractum non dirimit, sed usum illicitum, casu quo fuerit votum *Castitatis*, ita ut vovens non possit petere debitum conjugale. 3. Si verò sit votum *Religionis*, vel *Sacri Ordinis*, vel *non-nubendi*, usum Matrimonii consummati non facit illicitum, sed tantum facit, ut novum Matrimonium, casu quo prius dissolveretur per mortem, illicitè contrahatur. Pars 1. constat ex c. un. de Voto in 6. c. 3. 4. 6. h. t. Ratio; quia votum hujusmodi ex natura sua prohibet Matrimonium: quia verò nullibi est expressum in Jure, quòd Votum simplex dirimat Matrimonium, istud validè contrahitur. Addidi, regulariter, quam limitationem referas ad solum votum *Castitatis*; nam licitè, stante hoc voto, contrahitur Matrimonium modo extraordinario, si scilicet contrahatur cum pacto servandi perpetuam continentiam, quod juxta nos fieri potest: pariter neque contra votum peccaretur, si cum animo ante consummationem ingrediendi Religionem con-

traheretur Matrimonium. Econtra vota simplicia Societatis JESU etiam irritant Matrimonium contrahendum juxta superiora dicta. Pars 2. sumitur ex c. 3. de consecr. conjug. & c. placet 12. eod. eò quod votum castitatis ante initum Matrimonium (imò & post illud) promissæ tenet, & urget adhuc, cum possit observari à vovente sine præjudicio conjugis, scilicet non petendo debitum conjugale, vel novum Matrimonium, priore dissoluto, non contrahendo: reddere tamen debitum licitè potest, imò tenetur, c. 11. eodem can. 1. caus. 33. q. 5. quia altera pars, à voto immunis, per contractum Matrimonii acquisivit jus in corpus conjugis: nemo autem jure suo sine culpa privari debet. c. 6. & 10. de eo, qui cognovit. Quia verò talis vovens est in perpetuo periculo transgressionis voti, optimè facit, si petat dissolutionem ad petendum debitum. Pars 3. inde colligitur, quia si Matrimonium jam est contractum, materia voti de non-nubendo, de suscipiendis Sacris Ordinibus, imò, si consummatum iam sit, etiam de ingredienda Religione, hic & nunc reddita est impossibilis, usque dum nempe solvatur Matrimonium jam initum, aut accedat consensus conjugis in susceptionem Sacri Ordinis, aut ingressum Religionis, debitò modò positus. Adde, quòd vovens non nubere, vel suscipere Ordinem Sacrum, vel ingredi Religionem, castitatem non promiserit, vel saltem nondum actu: nihil ergo ipsum impedit, ut petere debitum conjugale nequeat. Ex quibus patet, quatenus vota recensita, licet convenient in hoc, quòd singula impediunt Matrimonium, alios tamen diversos sortiri effectus quoad obligationem, quam inducunt.

Dico 3. Votum simplex castitatis perpetuæ, Religionis, Sacrorum Ordinum, vel Cælibatus, dirimit seu irrita facit Sponsalia post votum contrahenda. 2. Non verò jam prius ante votum contracta ex parte voventis. 3. Licet vovens ingressum Religionis post celebrata Sponsalia possit ac teneatur illa dissolvere ingrediendo Religionem. Pars 1. est per se clara: si enim valerent Sponsalia, post votum castitatis &c. inita, obligarent ad illicitum, scilicet ad Deo fidem violandam: sed obligare ad illicitum non possunt. per c. 69. de R. J. Saltem obligarent ad statum, in quo propinquum foret periculum violandi votum. Pars 2. sumitur ex c. 5. h. t. vi cujus poterat & debebat femina non obstante voto postea emissio nubere illi, quocum contraxit Sponsalia, & non alteri: maxime autem inde, quòd DEUS non acceptet votum rei, jam alteri per Sponsalia promissæ, & in præjudicium alieni juris. Confirmatur: post inita femel Sponsalia licitum non est sponso sine consensu sponsæ in cælibatu manere, castitatem perpetuam servare &c. ergo ad hujusmodi se per votum obligare nequit valde: ergo votum non valet, consequenter non habet vim dissolvendi Sponsalia. At-

se sentiunt Sanch. l. 1. d. 45. n. 9. de Sponsal. Suar. 10. 3. de Relig. l. 9. c. 7. n. 12. Gobat. Less-Laym. Lug. Palao, Barb. Pirh. Zöf. &c. contra Pontium, Henric. Tanner, &c. Ad didi tamen, ex parte voventis; nam altera pars, si resciat, compartem post inita Sponsalia edidisse votum castitatis &c. libere potest rescire, si velit; eo quod vovens censetur ex sua parte Sponsalibus renuntiassse. Pars 3. eruitur ex c. 2. & 7. de convers. conjug. ubi habetur, quod Sponsalibus & Matrimonio Rato inlit hæc conditio, nisi statum Religiosum elegero: ergo votum ingrediendi Religio-nem, etiam post Sponsalia editum, licite fit, consequenter & valide; cum sit contra jus alteri absolute quæsitum: ergo talis potest, imò obligatur, vi talis voti ingredi Religio-nem, & sic Sponsalia rescindere. Ex parte ingredientis Novitiatum non statim; bene tamen ex parte alterius statim solvuntur, uti sit. l. 1. n. 60. seq. docuimus.

17 Oppones 1. contra 2. membrum Assertionis. Sponsalia semper contracta esse cen-sentur sub hac conditione, nisi meliorem statum, v. g. calibatum elegero: ergo per votum, quo se quis obligat ad talem statum, irritantur. Confirmatur: promissum non in-fringit, qui in melius illud commutat. c. 3. de Ju-ris. sed hoc facit sponsus vovens castita-tem: ergo non violat datam sponsæ fidem, sed in melius commutat, quod promissit. 2. Ex duobus vinculis obligat fortius: sed votum, quo se quis adstringit DEO, Supremo Do-mino, ad statum perfectiorem, est fortius unque, quam Sponsalia, per quæ quis se ob-ligavit homini tantum. 3. In c. 5. cit. debuit mulieri poenitentia injungi, quod per nu-ptias violare voluerit emissum post Spon-salia votum continentia simplex, & insu-per licentia nubendi concessa ipsi est tan-tum dispensativè: ergo votum valuit, &c. ad 1. N. Ant. nec enim ex natura rei inest hæc conditio Sponsalibus; quia homo non tenetur eligere statum perfectiorem, neque ex dispositione Juris, excepta conditione, nisi statum Religiosum elegero c. 2. & 7. cit. Ex-trav. un. Joan. XXII. de Voto. Dein eodem Jure dicam, quod ipsi Matrimonio, etiam consummato, inlit talis conditio: ergo per votum perfectioris status illud dissolvitur. Ad Confirmationem dist. Ma. non infringit, qui commutat in melius sine injuria tertii. C. Ma. qui cum injuria tertii. N. Ma. imò suppositum, quod possit esse melius, quod neque bonum esse potest: at bonum esse nequit, quod fit cum injuria alterius, uti votum post Sponsalia. In c. 3. cit. est sermo de promissione DEO facta, cui si subroge-tur melius aliquid, censetur DEO gratus esse, & fit ista mutatio sine injuria DEI. Ad 2. Si illud vinculum in se fortius hic & nunc sit validum, & verè existat. C. Ma. Si non sit validum, & revera non existat. N. Ma. Votum post Sponsalia editum nullum est & invalidum. Ad 3. Ibi fuit mulieri poeni-tentia injuncta, quia fidem mentita est, & per Lib. IV. R. P. Viri Pichler.

votum repudiavit sponsum, ipsa verò alteri postea nubere voluit, quod dispensativè fuit ipsi concessum; quia votum valuit non in præjudicium prioris sponsi, quasi per illud fuisset deobligata, sed in proprium præjudi-cium, ut alteri, quam illi, cui fidem dedit, & postea mentita est, nubere non posset li-cite: non ergo punita, aut dispensativè per-missa fuisset nubere, si voluisset, uti debue-rat, priori sponso nubere; sed quia alteri voluit nubere.

Quares, an in casu, quo votum Castita- 18 tis vel Religionis præcessit Sponsalia, hæc etiam irrita sint, quando istis accedit deflo-ratio, & adhuc standum sit pro voto? &c. Mihi videtur, etiam hoc casu standum pro obligatione voti, etiam si sponsa deflorata fuerit ignara voti, & damnum patiaturs gra-ve, alio modo, quam Matrimonio secutò, non reparabile. Ita P. Schmier de Sponsal. p. 1. c. 3. n. 23. cum Navar. Vivaldo, Rosi-gnolo, & aliis contra P. Schmalzgrueber h. r. n. 99. ubi post accuratam variorum ca-suum distinctionem & limitationes varias cum Sanch. Vasq. Pontio, Palao, P. Wiest-ner, & ut ait, communi sententia resolvit, tunc obligare Sponsalia præ voto prius emisso, quando sponsa fuit voti ignara, & insuper ex defloratione damnum grave, ali-ter quam per Matrimonium non reparabi-le, pateretur. Sed nostra responsio illimi-tata probatur 1. Sponsalia post votum emis-sa non obligant per se & ratione sui, utpote nulliter inita: neque ratione deflorationis; cur enim ex actu peccaminoso firmentur Sponsalia per se irrita? neque ratione illati damni aliter non reparabilis; quia propter damnum tertii, præsertim ex malitia illatum, & maxime si accessit culpa damnum pa-tientis, uti ferè contingit in nostro casu, non debet alius privari jure suo jam quæsitò: propter quam causam superius Tit. IV. n. 3. docui, quod Sponsalia priora non cessent obligare, si posteriori sponsæ per defloratio-nem damnum grave non reparabile, nisi per Matrimonium, est illatum: sed DEO per votum antecedens jam est jus quæsi-tum &c. ergo Sponsalia votum subsecuta in præsentī casu non prævalent voto, nec obligant. 2. Non licet rem uni donatam iterum furari ad compensanda damna alteri injustè illata: ergo nec licet corpus semel DEO consecratum per votum rursus eidem quasi furari tradendum scorto vel sponsæ defloratæ, ad illata illi damna compensanda. 3. Videtur rationi dissonum, & res scandali plena, ut quis per scelus tum proprium, tum fornicariæ complicitis, licet voti ignaræ, à voto se liberare pro libitu valeat, & ex de-lictò reportet commodum votifragus spon-sus. 4. Sponsalia ante votum inita obli-gant non obstante voto subsequente casti-tatis: ergo & vicissim votum ante Spon-salia editum obligat non obstantibus istis votum subsequenter, juxta notam regulam Juris 54. in 6. qui prior est tempore, prior est Jure.

N

Oppo-

Oppones 1. Votum non obligat rebus notabiliter mutatis: sed, si supervenit defloratio sponsæ, ex qua ipsi oritur grave damnum, res notabiliter mutantur: ergo. 2. Votum eleemosynæ non stringit voventem, qui postea alteri intulit grave damnum, nec istud refarcire potest, si summam, quam pro eleemosyna per votum destinavit, largiatur in eleemosynam: ergo à pari. 3. Obligatio Justitiæ est fortior, quam obligatio Religionis: & hinc ære alieno gravatus non potest ingredi Religionem, quam prius vovit, si prudens sit spes, quod manens in sæculo creditoribus satisfaciatur: sed deflorator sponsæ secutò inde damnò gravi obligatur illi ex Justitia, DEO autem tantum ex Religione: ergo. 4. Votum procedit ex mera liberalitate erga DEum: Sponsalia autem ex contractu utrinque oneroso: sed utique hæc posterior obligatio stringit fortius, quam illa prior: ergo. 5. DEus non acceptat promissionem sibi factam, quæ sine gravi alterius damno impleri non potest: ergo neque continuat acceptionem voti, quod incipit esse damnosum alteri. R. ad 1. *dist. Ma.* quando notabilis mutatio rerum supervenit sine culpa voventis, vel etiam illius, cui fit votum damnosum, *trans. Ma.* quando ex culpa voventis, vel etiam illius, cui votum fit damnosum. *N. Ma.* Non debet esse in potestate voventis, per scelus proprium se deobligare, & multò minùs credendus est DEus cedere suo jure, quando etiam intervenit culpa posterioris promissionis, damnum patientis. Ad 2. *trans. Ant.* quod non est adeò certum, *N. Conf. cum parit.* quia DEus per votum eleemosynæ non acquirit jus ad rem certam ac determinatam, per votum verò castitatis vel Religionis acquirit jus ad rem certam, scilicet ad corpus voventis: qui autem habet jus ad rem certam, præfertur aliis, qui simile jus non habent, vel tempore posterius. Ad 3. *N. Ma.* saltem si obligatio Religionis præcedat obligationem Justitiæ. Quare DEus, cui per virtutem Religionis aliquis obligatur, & quidem prius, sit deterioris conditionis, quam homo, cui quis obligatur ex Justitia, & tempore posterius, atque homini non præferatur? Adde, quòd deflorata teneri videatur ex charitate, ut ipsa potius patiatur damnum temporale, quam ut deflorator spirituale, quod incurrit violando votum. Si ære alieno gravatus, qui antecederet vovit Religionem, in perpetuum abstinere deberet à Religione, eò quòd prudenter sperare non posset, se unquam satisfacturum creditoribus manentem in sæculo, dicerem, eundem teneri Religionem ingredi non obstante ære alieno, & tunc foret paritas cum nostro casu, in quo vovens, si duceret defloratam, per se redderetur impotens perpetuò ad executionem voti, cum Matrimonium ex se sit impedimentum Religionis: si autem solum ad tempus propter æs alienum debeat differre ingressum Religionis, non est paritas

cum nostro casu. Ad 4. Imprimis argumentum probaret, quòd Sponsalia forent præferenda voto anteriori, et si nulla defloratio sponsæ, nullum damnum exinde sequeretur. Deinde altera obligatio Sponsalium Justitiæ nulla est; cum Sponsalia non valeant, & sic fortior utique non sit illorum obligatio. Deinde *N. Min.* si quis enim Titio prius ex liberalitate rem donasset, non posset postea eandem per contractum utrinque onerosum vendere Cajo. Ad 5. *N. Conf.* qui enim prior est tempore, prior est jure, quo propter alterius damnum cedere non tenetur. Nec de DEO præsumendum, quòd cedat, præsertim si damnum sequatur ex culpa voventis, vel etiam ipsius sponsæ, licet damnum patientis.

Dubitabis, an post Sponsalia, præsertim jurata, emittens votum Religionis ingredienda possit vel debeat prius contrahere Matrimonium Ratum cum animo non consummandi, ac tum ingredi Religionem? R. mihi videtur, id nec licitum, nec obligatorium esse. *Sanch. l. 1. de Matr. d. 4. n. 7.* Suar, Mastr. Palao & communiter, contra Navar. Ant. de Butrio &c. Quòd obligatorium non sit, inde eruitur, quòd Sponsalia non jurata, tale votum antegressa, non obligent ad Matrimonium Ratum prius contrahendum, ita ut non liceat immediatè ingredi Religionem: ergo nec jurata obligant; quia juramentum sequitur naturam actûs, cui adjicitur. *c. 25. de jurejur.* Quòd autem nec licitum sit, suadetur 1. Quia contrahens se exponit manifesto periculo mutandi animum, & consummatò Matrimonio violandi votum. 2. Quia inconveniens videtur, ut quis alteri det jus in suum corpus, & ad id (nempe actum conjugalem) se obliget, quòd implere non intendit. 3. Quia talis decipit sponsam, eique grave infert incommodum, dum cogit, ut sine nuptiis maneat, donec ipse vel emittat Professionem, vel revertatur. Excipe, nisi Matrimonium foret necessarium ad vitandum scandalum, vel præjudicium sponsæ, fors defloratæ, oriturum.

Oppones 1. In *c. commissum 16. de Sponsal.* dicitur de eo, qui privata lege, seu voto, se obligavit ad Religionem post jurata Sponsalia. Quòd rursus sit ei Religione juramenti servatò prius contrahere (Matrimonium Ratum) & postea, si elegerit, ad Religionem migrare: ergo licitum est tali prius ingredi Religionem, si non omnino obligetur. 2. Omne juramentum est servandum, quòd sine peccato & præjudicio tertii servari potest. *c. 6. d. 25. de jurejur.* Sed, qui prius contraxit Sponsalia jurata, potest Matrimonium contrahere sine peccato, & præjudicio tertii; cum utique peccatum non sit Matrimonium contrahere cum ea, cui quis promissit, modo non consummet contra votum. 3. Debitum non licet ingredi Religionem ante solutionem debiti, si solvere possit: ergo nec sponsa ingredi Religionem prius, antequam solu-

vat debitum, quod contraxit per Sponsalia, & ad 1. omnis aliorum responsionibus, ibi sermonem esse de tali, qui necdum firmiter statuerat Religionem ingredi, & votum Religionis necdum emiserat, quia Pontifex dicit, *postea, si elegerit*: per verba privata lege hic non intelligitur votum, uti notant cum Hostiensis, sed vel lex charitatis DEI, vel intuitus internus Spiritus S. ad statum perfectiorem inclinantis. Ad 2. *N. Min.* quia probavimus, Matrimonium tali casu ordinari sine peccato non posse contrahi. Dein *N. suppositum*, quod iuramentum Sponsalibus adjectum fuerit absolute validum, sed tantum conditionate, nisi elegero Religionem. per 6. 2. & 7. *citr.* ergo talis non agit contra iuramentum. Ad 3. *N. Conf. & suppositum*, quod talis absolute fuerit obligatus Sponsalibus, aut adjecto iuramento, quia habent imbibitam conditionem, nisi Religionem elegero. Dein argumentum probaret, Sponsalia etiam non jurata posse vel debere prius executioni dari, quam intretur Religio, etiam voto promissa.

TITULUS VII.

De eo, qui duxit, quam polluit per Adulterium.

SUMMARIUM.

1. 2. Impedimentum Criminis dirimens non contrahitur sine adulterio, vel conjugicidio, quod quadruplici in casu contingere potest.
3. 4. Quid requiratur, ut per adulterium contrahatur.
5. Quid, ut per conjugicidium.
6. 7. 8. Probabile est, impedimentum Criminis non contrahi ab illis, qui ignorant suo delicto illud à Jure esse annexum.
9. Qui dispenset in impedimento Criminis.

Sciendum 1. in hoc titulo proponi impedimentum Criminis, quod quia ordinariè & in tribus casibus oritur ex Adulterio interveniente, & tantum in uno casu ex Conjugicidio, ideo in Rubrica tantum fit mentio de Adulterio. Quamvis verò etiam impedimentum *Merus*, & *Raptus*, involvat crimen, neutrum tamen vocatur Criminis impedimentum, & neutrum per modum pœnæ, saltem principaliter, introductum est: itaque ad Impedimentum Criminis necessariò vel Adulterium, vel Conjugicidium, vel utrumque, cum certis tamen adjunctis, intervenire necesse est. De Jure Antiquo dabatur quidem duplex impedimentum Criminis, *Impediens*, idque multiplex, sed hodie abrogatum, uti annotavimus *tit. I. n. 92.* & *Dirimens*, quod quadruplex est, hoc titulo prodictum, & eo sine introductum, ut in actuali conjugio existentes, & alienis amoribus irretiti, per inhabilitatem ad Matrimonium cum persona illicite adamata, tanquam per pœnam, absterreantur ab adul-

teriis, & conjugum occisionibus. De hoc igitur, scilicet

De Impedimento Criminis.

Sc. 2. Illud contrahi quadrupliciter. 1. Per adulterium cum promissione Matrimonii futuri post mortem conjugis cum complice ineundi. 2. Per Adulterium cum promissione Matrimonii de presenti, seu cum Matrimonio actualiter attentato (utique invalidè) cum complice, dum prior conjux est adhuc in vivis. 3. Per adulterium una cum conjugicidio. 4. Per conjugicidium sine adulterio, seu per *machinationem* in mortem, ut vocant, conjugis effectu secuto ex mutua conspiratione eaque intentione, ut duo illi in mortem conjugis machinati Matrimonium inceant. In his 4. casibus, quorum duo primi continentur in *c. 1. 2. 4. 6. 7. & fin. h. t.* posteriores duo in *c. 1. 3. 6. eod. & c. 1. de convers. infidel. cum can. 5. caus. 31. q. 1.* inducitur impedimentum dirimens Matrimonii, sed tantum inter illos duos, qui adulterium cum promissione Matrimonii vel conjugicidio, aut conjugicidium cum intentione contrahendi Matrimonium, perpetrarunt; non verò se extendit ad alias personas non complices, seu delicti non participes, ut colligitur ex *citr. cc. præsertim c. 4.*

Dico 1. Ut adulterium inducat impedimentum dirimens, requiritur 1. ut ipsi accedat vel promissio Matrimonii futuri, aut contractus Matrimonii de presenti cum adultera (vel adultero) vivente adhuc priori conjuge: vel machinatio in mortem, seu conjugicidium, cum animo contrahendi cum adultera Matrimonium: adeoque adulterium solum nunquam sufficit. 2. Ut adulterium sit perfectum. 3. Et formale ex utraque parte; hoc est uterque debet scire, alteram partem esse conjugatam. 4. Ut tam adulterium, quam promissio, vel attentatio Matrimonii, sit facta adhuc vivente priori conjuge. 5. Ut promissio seriò sit facta. 6. Et pure. 7. Atque ab altera parte insuper acceptata. 8. Nihil tamen refert, an adulterium præcesserit promissionem vel attentationem Matrimonii, siue ista adulterium. Pars 1. constat ex *c. 5. 6. citr.* sicut autem solum adulterium non sufficit, ita nec sola promissio, vel attentatio Matrimonii non sufficit. *c. fin. citr.* Pars 2. sumitur ex *d. 6. fin.* & inde, quod dispositiones odiosæ debeant strictè, & cum effectu accipi; adeoque adulterium imperfectum ex defectu copulæ, de se idoneæ ad generationem proles, non comprehenditur in Legibus, hoc impedimentum in pœnam adulterii statuentibus. Pars 3. ex *c. 1. 2. 7. eod.* & ex hac ratione, quia hoc impedimentum habet rationem pœnæ ob commissum adulterium: ergo requirit scientiam ex utraque parte, quod committatur adulterium. Nec sufficit, licet utraque pars sit in conjugio, & sciat proprium conjugium; si tamen

N 2

una